

визначення бюджетних пріоритетів. Отже, бюджетні пріоритети повинні бути спрямовані на: забезпечення сприятливого економічного середовища на місцевому рівні; послідовну реалізацію бюджетно-податкової політики; функціонування місцевих бюджетів на основі програмно-цільового методу; визначення чітких бюджетних видаткових орієнтирів з урахуванням стратегії соціально-економічного розвитку територій [5, С.31]. Необхідним також з метою оптимізації видатків місцевих бюджетів є розробка та впровадження нормативів, стандартів та коригувальних коефіцієнтів для визначення реалістичних потреб територій, а також – забезпечення аудиту виконання місцевих бюджетів.

Література:

1. Аналіз проекту Держбюджету на 2017 р. в частині місцевих бюджетів та міжбюджетних відносин [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.auc.org.ua/sites/default/files/analiz_db_2017_amu.pdf.
2. Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
3. Бюджетний моніторинг. Аналіз виконання бюджету за січень–вересень 2016 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ibser.org.ua/sites/default/files/kv_iii_2016_monitoring_ukr_0.pdf.
4. Глущенко Ю.А. Оптимізація видатків місцевих бюджетів України в системі місцевого самоврядування / Ю.А. Глущенко [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/tpdu/2015-3/doc/3/01.pdf>.
5. Дем'янюк А.В. Бюджетні пріоритети в умовах ринкових та демократичних трансформацій / А.В. Дем'янюк // Світ фінансів. – 2012. – Вип. 1. – С. 25–33.

Коваль Катерина Анатоліївна

Студентка групи ФУПОМ-12

Науковий керівник – к.е.н., доцент Карпишин Н.І.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЗАОЩАДЖЕНЬ ДОМОГОСПОДАРСТВ

Одним із ключових питань, яке необхідно вирішити для побудови ефективної та сталої економіки є забезпечення національної економіки інвестиційними ресурсами, адже стабільне зростання економіки неможливе без значного залучення інвестиційних ресурсів, одним з важливих таких джерел є грошові заощадження домашніх господарств.

Заощадження домашніх господарств відіграють важливу роль в економічному кругообігу країни та виступають потужним джерелом інвестицій.

У науковій літературі існують різноманітні трактування сутності заощаджень.

З позиції економічної теорії під заощадженнями переважно розуміють частину доходу, котра не витрачається на поточне споживання [1; 2, с. 71]. У

літературі також поширеним є трактування заощаджень населення як частини доходів, яка не витрачається та відкладається на майбутнє [3, с. 29].

У сучасній українській економічній літературі «заощадження» часто тлумачать як частину грошових доходів, які не були використані для поточних споживчих потреб [4, с. 6]; або як частину доходу, котра не використовується на поточне споживання [5, с. 239]; або ж як частина нагромаджених грошових доходів, призначених для задоволення потреб у майбутньому [6, с. 47].

Жупанин В.В. розглядає категорію «заощадження населення» як систему суспільних відносин між індивідами у процесі збереження грошових коштів для їх використання у майбутньому [7, с. 7]. Іншими словами, Жупанин В. В. при розгляді заощаджень населення застосовує підхід, при якому наголошується на відкладенні доходів для майбутнього їх використання. Однак при цьому Жупанин В. В. не уточнює, яка саме частина доходу індивідууму підлягає збереженню. Вчений лише підкреслює форму збереження такого доходу у формі грошових коштів. На нашу думку, визначення категорії «заощадження населення» запропоноване В.В. Жупанином не відображає цілісного її розуміння.

Насправді, форми нагромадження заощаджень можуть бути різними, що доводять такі дослідники як: М.М. Туріянська, Я. Петренко, О.Л. Франченко.

Так, на думку Я. Петренко заощадження є вільними грошовими коштами, котрі залишаються після сплати обов'язкових витрат [8, с. 56].

М.М. Туріянська вважає, що заощадження виступають потенційним внутрішнім джерелом інвестиційних ресурсів [9, с. 3].

Зовсім інший підхід до визначення сутності заощаджень застосовує О.Л. Франченко, яка вбачає в них фінансові активи або частину загального багатства сім'ї [10, с. 27].

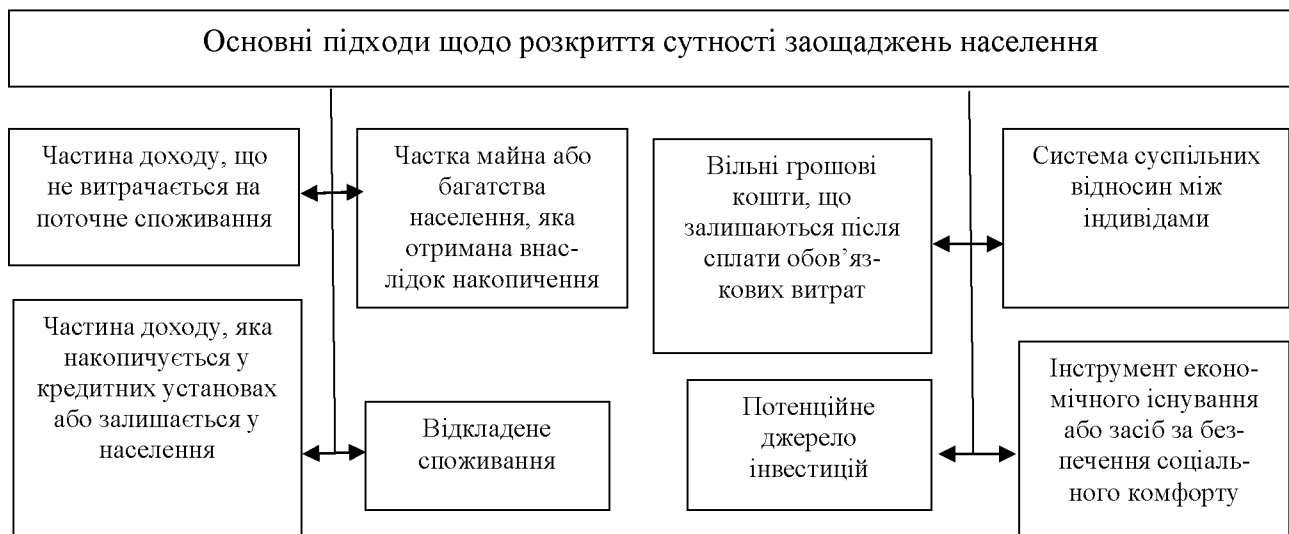
На фінансовий аспект накопичення заощаджень вказує Ю.М. Белугін. Вчений доводить, що заощадження – це тимчасово не використана на поточні потреби частина особистих доходів, яка вкладається громадянами в кредитні установи або залишається на руках у населення і нагромаджується [11, с. 4]. Як бачимо Ю. М. Белугін вказує, що форми накопичення заощаджень можуть бути різними, зокрема: банківський депозит, готівка (на руках у населення), цінні папери, електронні кошти, майно, товари тощо. Іншими словами, формами накопичення заощаджень є: грошові (готівка), натурально-речові (товари, майно), у формі фінансових активів (банківський депозит, цінні папери).

Як бачимо, існують різні тлумачення заощаджень. І.О. Добровольська узагальнила підходи вчених-економістів до трактування сутності та зобразила графічно (рис. 1).

Багатогранність категорії «заощадження домогосподарств» проявилася у її трактуванні як:

- частини доходу населення;
- частки майна або багатства населення;
- вільні грошові кошти;
- відкладене споживання;
- джерело інвестицій;

- система суспільних відносин;
- засіб забезпечення соціального комфорту.

Рис. 1. Основні підходи щодо розкриття сутності заощаджень населення [3, с. 30]

Підсумовуючи вищевикладене пропонуємо під зоощадженнями розуміти частину доходу, що накопичується впродовж певного періоду та використовується для задоволення потреб у майбутньому, з метою отримання додаткових доходів.

Література:

1. Основи економічної теорії: підруч. / А.А. Чухно, П.С. Єщенко, Г.Н. Климко та ін.; за ред. А.А. Чухна. – К.: Вища школа, 2001. – 606 с.
2. Кейнс Дж.М. Общая теория занятости, процента и денег / Дж.М. Кейнс. – М.: Гелиос АРВ, 1999. – 352 с
3. Добровольська І.О. Теоретичні аспекти сутнісного розуміння категорії «заощадження населення» / І.О. Добровольська // Економіка розвитку. – 2011. – №3 (59). – С. 29–32
4. Кваснюк Б. Національні заощадження України / Б. Кваснюк // Фінанси України. – 1997. – №11. – С. 5–18.
5. Ватаманюк О. Чинники заощаджень домогосподарств у ринковій економіці / О. Ватаманюк // Вісн. Львів. ун-ту. – Сер. економічна. – 2006. – Вип. 34. – С. 239–247.
6. Гроші та кредит: підруч. / М.І. Савлук, А.М. Мороз, М.Ф. Пудовкіна та ін.; за заг. ред. М.І. Савлука. – К.: КНЕУ, 2001. – 602 с.
7. Жупанин В.В. Заощадження населення як джерело залучення коштів в економіку України: автореф. дис. на здоб. наук. ступ. к.е.н.: спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / В.В. Жупанин. – К.: Науково-дослідний фінансовий інститут при Міністерстві фінансів України, 2009. – 21 с.
8. Петренко Я. Неорганізовані нагромаджені заощадження в механізмі трансформації заощаджень в інвестиції / Я. Петренко // Економіка України. – 2010. – №1. – С. 54–59.
9. Туріянська М.М. Концептуальні засади формування джерел інвестиційних ресурсів України: автореф. дис. на здоб. наук. ступ. д.е.н.: спец 08.01.01 «Економічна

теорія» / М.М. Туріянська. – Донецьк: Донецький національний університет, 2006. – 33 с.

10. Франченко О.Л. Використання заощаджень населення в інвестування економіки країни через структури фондового ринку / О.Л. Франченко // Економічний часопис-XXI. – 2010. – №9/10. – С. 26–29.

11. Белугин Ю.М. Сбережения и безналичные расчеты вкладчиков Сберегательного банка СССР / Ю.М. Белугин. – М.: Финансы и статистика, 1988. – 80 с.

Коків Олег Богданович

Студент групи ФУПОМ-11

Науковий керівник – к.е.н., доцент Коваль С.Л.

СУТЬ, НЕОБХДНІСТЬ, ТА ВИДИ ЗАОЩАДЖЕНЬ ДОМОГОСПОДАРСТВ

В умовах ринкової економіки перед кожним домогосподарством постає проблема управління власними фінансами. Населення України через недостатній розвиток фінансових ринків має досить обмежений вибір інструментів капіталізації грошових заощаджень.

Та частина доходу, що залишається невикористаною при витратах на поточні споживчі потреби, є заощадженнями домогосподарств. Вони дорівнюють різниці між доходами і поточним споживанням.

На обсяг заощаджень впливають терміни накопичення. Заощадження поділяють на короткострокові та довгострокові.

Короткострокові заощадження – накопичення, які вкладаються у нетривалий період часу. Як правило, до них відносяться цільові заощадження, призначені для задоволення конкретних споживчих потреб, інакше кажучи, короткострокові заощадження являють собою споживчий потенціал населення. Терміни знаходження коштів у формі короткострокових заощаджень обумовлені обсягом їх накопичення до досягнення конкретної мети. Як правило, короткострокові заощадження виникають у зв'язку з відкладеним попитом населення для задоволення споживчих потреб в перспективі і зберігаються переважно в готівковій формі [3, с. 126].

Довгострокові заощадження зумовлено довгостроковими цілями, такими як забезпечення якісним житлом, включаючи його придбання, будівництво п ремонт; підтримування та поліпшення здоров'я, що досягаються за допомогою відпочинку і лікування; розвиток свого підприємницького справи; турбота про власну старість і пенсійне забезпечення; турбота про дітей і онуків, включаючи оплату їх освіти і заповіт ним спадщини; нарешті, вкладення з метою отримання додаткового доходу в наміченій перспективі.

Найпоширенішими формами заощаджень домогосподарств є нагромадження у вигляді грошової готівки, придбання акцій та облігацій,